

Natura 2000 Fenntartási Terv

*HUDD20047 Vityai-erdő
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület*

2021

Együttműködő partnerek
Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

Felelős tervező

Mille János

Vezető szakértők

Mille János

Közreműködő szakértők

Zimmermann Zita (biológus, botanikus)
Dr. Winkler Dániel (erdőmérnök)

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

TARTALOMJEGYZÉK

1. A terület azonosító adatai.....	4
1.1 Név.....	4
1.2 Azonosító kód.....	4
1.3 Kiterjedés.....	4
1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	4
1.4.1 A terület jelölő élőhelyei.....	4
1.4.2 A terület jelölő fajai.....	4
1.4.3. Jelölőnek javasolt élőhelyek.....	5
1.5 Érintett települések.....	5
1.6 Egyéb védelettségi kategóriák.....	5
1.7 Tervezési és egyéb előírások.....	5
Halgazdálkodási tervek.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	7
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	12
3.1 Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	12
3.2 Kezelési javaslatok.....	12
3.2.1 Élőhelyek kezelése.....	13
3.2.1.1 Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok.....	13
3.2.1.2 Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok.....	13
3.2.1.2.1 Mezőgazdálkodás.....	13
3.2.1.2.2 Erdőgazdálkodás.....	15
3.2.1.2.3 Vadgazdálkodás.....	24
3.2.1.2.4 Vízgazdálkodás.....	24
3.2.2 Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	25
3.2.3 Fajvédelmi intézkedések.....	26
3.2.4 Kutatás, monitorozás.....	26
3.2.5 Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelési egységek (térkép).....	27
3.2.6 A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek.....	28
3.2.7 A tervezési terület erdőrészeit érintő kezelési egységek.....	30
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	36
3.3.1. Agrártámogatások.....	36
3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer.....	37
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	38
3.3.2. Pályázati források.....	38
3.3.3. Egyéb.....	38
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	39
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	42
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	42

1. A terület azonosító adatai

1.1 Név

Tervezési terület neve:	Vityai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
--------------------------------	--

1.2 Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD20047
---------------------------------------	-----------

1.3 Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1290,39 ha
---------------------------------------	------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2020. évi változatát vettük alapul.

1.4.1 A terület jelölő élőhelyei

- *91H0 Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel¹
- 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*)
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

* kiemelt jelentőségű élőhelytípus

1.4.2 A terület jelölő fajai

- *Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- Szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- Kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*)
- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)* kiemelt jelentőségű faj

¹ A felmérés során nem került elő az élőhelytípus.

1.4.3. Jelölőnek javasolt élőhelyek

- *91E0 *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta liget-erdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91K0 Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (Aremonio-Fagion)

1.5 Érintett települések

„A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.”

Somogy megye:

- Gamás
- Hács
- Kisberény
- Somogytúr
- Somogyvár

1.6 Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület teljes egészében részét képezi az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény alapján.

1.7 Tervezési és egyéb előírások

Településrendezési eszközök

- Gamás: Gamás Község Önkormányzata Képviselőtestületének 5/2004. (VI.18.) számú rendelete Gamás község helyi építési szabályozásáról
- Hács: Hács község Képviselőtestületének 11/2004. (VIII.26.) számú önkormányzati rendelete „Hács helyi építési szabályzatá”-ról
- Kisberény: Kisberény településrendezési terve jóváhagyva az 58/2003. (VII.31) határozattal és a 6/2003. (VII.31) számú rendelettel
- Somogytúr: Somogytúr Község Önkormányzata Képviselőtestületének 8/2005. (VI.01.) számú önkormányzati rendelete Somogytúr község helyi építési szabályrendeletének módosításáról
- Somogyvár: Somogyvár Község Képviselőtestületének 1/2005. (I.20.) számú rendelete „Somogyvár helyi építési szabályzatá”-ról

Körzeti erdőtervek

- Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. 1. – a következő erdőterv véglegessé válásáig.

Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

- 10/2018. (VII.3.) AM rendelet a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről: 402.számú Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység. 14-351450 – vadászatra jogosult: Tuskósi Vadász Egyesület (8684. Somogybabod, Május 1. u. 17.)
- 10/2018. (VII.3.) AM rendelet a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről: 410.számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység. 14-351560 – vadászatra jogosult: Somogyvár és Környéke Földtulajdonosok Vadásztársasága, 8697. Somogyvár, Május 1. u. 22.

A vadgazdálkodási üzemtervek érvényessége egységesen 2037. 02. 28-ig terjed, az üzemtervek a Somogy Megyei Kormányhivatal vadászati hatóságának adatbázisában érhetők el.

Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen nyilvántartott halgazdálkodási vízterület nem található.

Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv

„Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervét” a Kormány 2016. március 9-én fogadta el, és a Magyar Közlöny 2016. évi 44. számába megjelent 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatban, illetve a Hivatalos Értesítő 14. számában hirdette ki. A VGT2 tartalmazza a 2016-2021 időszakra vonatkozó intézkedési programot. A következő, második felülvizsgálat eredményeként, 2021. december 22-ig kell elkészülnie Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási tervének

A tervezési terület a Balaton részvízgyűjtő, 4-2 azonosítóval rendelkező „Balaton közvetlen” alegységhez tartozik.

2. Veszélyeztető tényezők

1.a táblázat: a tervezési területen jellemző veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kis)	Érintett terület aránya a jelölő értékek szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B02	Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is	L	50	A tájidegen fafajok (pl. erdei fenyő) használata jelenthet problémát, de esetenként az elegendően kocsánytalan tölgy telepítése is jelentősen átalakítja a korábbi diverz erdőállományokat. Érintett élőhelyek: 91L0, 91M0.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	M	70	A vágásterületek idegenhonos fafajokkal történő beültetése csökkenti a fő természetvédelmi célkitűzések megvalósulását, mely szerint a 91K0 illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>) (Á-NÉR kód: K5), a 91L0 illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (ÁNÉR-kód: K2) és a 91M0 pannon cseres-tölgyesek (ÁNÉR-kód: L2a) területi arányát növelni kell. Érintett fajok: skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állasbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>) nyugati pizedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	L	70	A fakitermelés hatására a Natura 2000 jelölő élőhelyek (91K0, 91L0, 91M0) horizontális szerkezeti struktúrájának sokszínűsége csökken.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is.	M	100	A holtfa jelenléte kiemelkedő jelentőségű a xilofág bogaraknak, (szarvasbogár, nagy hőscincér, skarlátbogár)

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=ki-csi)	Érintett terület aránya a jelölő értékek szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				<p>mivel táplálkozó- és élőhelyet biztosítanak számukra. Emellett a lábonálló, odvasodott holtfák számos közösségi jelentőségű denevérfajnak (pl. nyugati pisedenevér) is pihenő/szaporodóhelyet biztosít. A holtfák eltávolításával csökken a Natura 2000 jelölőfajok jelölőfajok [nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állásbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>)] élőhelye. Érintett élőhelyek: 91K0, 91L0, 91M0, 91E0.</p>
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	M	100	<p>A holtfa jelenléte kiemelkedő jelentőségű a xilofág bogaraknak, (pl. szarvasbogár, nagy hőscincér) mivel táplálkozó- és élőhelyet biztosítanak számukra. Emellett a lábonálló, odvasodott holtfák számos Natura 2000 jelölő denevérfajnak (pl. nyugati pisedenevér) is pihenő/szaporodóhelyet biztosítanak. A holtfák eltávolításával csökken a Natura 2000 [nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állásbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>)] élőhelye. Érintett élőhelyek: 91K0, 91L0, 91M0, 91E0.</p>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kis)	Érintett terület aránya a jelölő értékek szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B09	Tarvágás	M	100	Érintett élőhelyek: 91K0, 91L0, 91M0, 91E0. Érintett fajok: skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állásbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>)
B15	Előregedett erdők csökkentését célzó erdőkezelés	M	100	Érintett fajok: nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állásbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>)
B16	Faanyag szállítása	M	100	Érintett élőhelyek: 91K0, 91L0, 91M0, 91E0.
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	M	100	A peszticidek és inszekticidek használata sok helyen még ma is jelentősen károsíthatja a jelölőfajok állományait. Érintett fajok: csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állásbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>).
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	100	A túltartott vadállomány közvetlen hatása a túlzott vadragás és túrás, amely elsősorban a lágyszárú- és cserjeszintet károsítja, de a természetes felújításokat is nagymértékben akadályozza. Érintett élőhelyek: 91K0, 91L0, 91M0, 91E0
I01	Az Unió számára	H	100	Az inváziós fajok (mirigyes

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kis)	Érintett terület aránya a jelölő értékek szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
	veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok			bálványfa) jelenléte veszélyezteti az őshonos fajokból álló erdők fajösszetételét, hosszútávon megváltoztathatja, ami a Natura 2000 jelölőfajok (odúlakó denevérfajok, xilofág bogarak) eltűnését eredményezheti. . Érintett élőhelyek: 91M0, 91E0.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	87	Az inváziós, illetve intenzíven terjedő inváziós fajok (pl. fehér akác, zöld juhar) jelenléte veszélyezteti az őshonos fajokból álló erdők fajösszetételét, ezt hosszútávon megváltoztathatja, ami a Natura 2000 jelölőfajok (odúlakó denevérfajok, xilofág bogarak) eltűnését eredményezheti.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	100	Az egyre gyakoribbá és hosszabbá váló aszályos periódusok veszélyeztetik az üde termőhelyekhez kötődő társulásokat (91K0, 91L0, 91M0, 91E0).

1.b táblázat: a tervezési területen jellemző potenciális veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kis)	Érintett összes terület nagysága (%)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B05	Fakitermelés újratelepítés vagy természetes felújulás nélkül.	M	2,1	2,1	Az erdészeti újratelepítés elmaradásával egyrészt nem valósul meg a fő természetvédelmi célkitűzés, másrészt az így be nem ültetett területeken elszaporodnak az inváziós lágyszárú növényfajok, melyek kedvezőtlenül befolyásolják az erdő lágyszárú növényzetét.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1 Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Vityai-erdő Natura 2000 területen a legfőbb természetvédelmi célkitűzés a jelölő élőhelyek állapotának javítása, kiterjedésének növelése, illetve a jelölő fajok állományainak növelése.

Mindegyik jelölő élőhely [*91E0 *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91K0 Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (Aremonio-Fagion), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*), 91M0 Pannon cseres-tölgyesek] esetében elsődleges cél a jelölő élőhely jelenlegi kiterjedésének megőrzése, illetve növelése, a korosztály-összetétel javítása, a lábon álló holtfák eltávolításának megszüntetése. Ennek érdekében a hatályos erdőtörvényben szereplő erdőgazdálkodási eljárásokat kell alkalmazni, ezzel elérve a folyamatos erdőborítottságot. Fontos az állományból az idegenhonos fajok eltávolítása, valamint az idős, odvas fák mennyiségének növelése. Ezzel valamennyi jelölő xilofág rovar állománya megerősödhet, ugyanakkor a jelölő denevérfajok állománya is növekedhet az odvas fák magasabb arányával.

3.2 Kezelési javaslatok

A Vityai-erdő kezelési egységeinek lehatárolása a 2019-ben aktualizált Á-NÉR alapú élőhelytérkép alapján történt. Ennek során az azonos kezelést igénylő élőhelyfoltokat összevontuk, illetve az élőhelyfolton belül különböző kezelést igénylőket leválasztottuk. Arra törekedtünk, hogy a kezelési javaslatok megfelelő mértékben specifikusak lehessenek, így az eltérő kezelést igénylő élőhelyeket külön kezeltük. Ugyanakkor azt is szem előtt tartottuk, hogy a kezelési egységek rendszere könnyen áttekinthető legyen és a terület ne legyen indokolatlanul felaprózva. A kezelési előírásokat a kezelési egységeken előforduló jelölő értékek élőhelyigényeinek figyelembevételével és a kezelési egység jelenlegi állapotának függvényében határoztuk meg.

Elsőként a gazdálkodáshoz szorosan nem kötődő kezelési javaslatokat adjuk meg, majd a gazdálkodáshoz köthető javaslatokat. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat négy alfejezetben tárgyaljuk, annak megfelelően, hogy a javaslatok a mezőgazdálkodásra, az erdőgazdálkodásra, a vadgazdálkodásra vagy a vízgazdálkodásra vonatkoznak. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat minden esetben kezelési egységenként adjuk meg a következő tagolásban. Elsőként minden kezelési egységre általános kezelési javaslatokat adunk, majd ezt követik a kötelezően betartandó és önkéntesen választható előírások. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat követik az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok. Egy adott gazdálkodási műveletre több, egymástól eltérő mértékű korlátozás vonatkozhat. Javaslatunk szerint ezek közül a terület használojának van lehetősége választani, a várható bevételkiesés és a megkapható támogatás mértékének figyelembe vételével.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek

megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhöz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

2. táblázat: A kezelési egységek összefoglaló táblázata

Kezelési egység	Elnevezés	Terület (ha)	ÁNÉR élőhelyek	Natura 2000 élőhelyek
KE-0	Kezelést nem igénylő területek	5,39	U11	
KE-1	Gyeppek	31,58	OC, OG	
KE-2	Hazai fajokkal borított területek	934,67	J5, K2, K5, L2a, P1	*91E0, 91K0, 91L0, 91M0
KE-3	Hazai fajokkal borított jellegtelen területek	160,88	P8, RB, RC, RDb	
KE-4	Tájidegen fajokkal borított területek	157,87	S1, S3, S4	

3.2.1 Élőhelyek kezelése

3.2.1.1 Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

A Vityai-erdőre a fás élőhelyek jelenléte volt mindig is jellemző, gyep terület csak kis arányban, mezőgazdasági hasznosítású területek pedig egyáltalán nem találhatóak a Natura 2000 területen. Az erdők esetében az idegenhonos vagy vegyes (hazai és idegenhonos) állományokat célszerű tisztán hazai fajokból álló állományokra cserélni, még abban az esetben is, ha jelölő élőhely nem található közöttük. Ezzel a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcata*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) Natura 2000 jelölőfajok, valamint a denevér jelölőfajok állománya tovább erősödhet.

A terület turisztikai hasznosítása a terület kezelőjének hozzájárulása után lehetséges. Ezt követően kerülhet sor a Natura 2000 területet bemutató infrastruktúra létrehozására, hogy a látogatók tisztában legyenek a terület állapotával (jellegével) és természeti értékeivel. Ezt egyrészt tájékoztató táblák kihelyezésével lehet elérni a területre bevezető utak mentén, másrészt a területet bemutató szóróanyagokkal, amelyeket helyi Tourinform Irodákban és önkormányzatoknál lehet elérhetővé tenni.

A Natura 2000 terület kis részét tesz ki az úthálózat, melyet a természetvédelmi kezelést nem igénylő területek (KE-0) kategóriába soroltuk.

3.2.1.2 Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

3.2.1.2.1 Mezőgazdálkodás

Gyeppek

A területen elszórtan található kisebb kiterjedésű gyepterületek, lágyszárú növényzettel

benőtt nyiladékok, illetve befüvesedett szántók, melyeket egy kezelési egységbe osztottuk be. Kis területük miatt elsősorban a szegélyhatás miatt van jelentőségük, azonban mivel nem mutatnak jellegzetes élőhelyet, így a két élőhelytípust (Jellegtelen száraz- és félszáraz gyepek, valamint a taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet) egységesen a KE-1 Gyepek kezelési egységbe soroltuk.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Gyepek

A kezelési egységbe tartozó területeket jelenleg nem hasznosítják, kiterjedésük: 31,58 ha. Természetességi állapotuk változó, általában kedvezőtlen, de megfelelő kezeléssel javítható.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- OC – Jellegtelen száraz- félszáraz gyepek
- OG – Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- A kezelési egység nem érint közösségi jelentőségű fajt.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az élőhely esetében a legkedvezőbb hasznosítás a kaszálás, mely a kezelési egységben jelenleg nem valósul meg. Elsődleges cél e hasznosítás fenntartása, illetve a jelenleg nem kaszált (leginkább a száraz-félszáraz gyepek) területek újbóli használatba vétele. A szegélyhatás fenntartása miatt lényeges e területek megőrzése.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

269/2007. (X.18) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

(b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
GY01	Felület nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.

GY23	A felhalmozódott fűavar eltávolítása.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelést lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető.
GY81	A gyeplet évente legalább kétszer szükséges kaszálni.
GY86	A széna összegyűjtése és eltávolítása a területről a kaszálást követő 2 héten belül.
GY106	Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezeletlenség következtében degradálódott, gyomosodó és cserjésedő gyepek esetében a rendszeres kaszálás visszaállításával kell a gyepek állapotát javítani. Ez kezdetben egy intenzívebb, azaz kétszeri-háromszori kaszálással végzett kezelés kell, hogy legyen.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Bár nem nagy kiterjedésű területek a gyepek, azonban az erdőterületen tapasztalható szegélyhatásuk miatt jelentőséggel bírnak. Számos gerinces és gerinctelen állatfajnak biztosítanak élő- és szaporodóhelyet, így módon mindenképpen meg kell őket óvni. Fenntartásuk csak az élőhely hasznosításával, kaszálással (kis kiterjedésük miatt a legeltetés gazdasági szempontok alapján nem valósítható meg) képzelhető el. A kezelés során kerülni kell azokat a módszereket, mely a talajfelszín megbontásával vagy a tápanyag-gazdálkodás megváltoztatásával jár. A rendszeres kaszálással elkerülhető, hogy a természetes szukcessziós folyamatok hatására a terület beerdősüljön, ellenkező esetben az élőhely teljes megsemmisülésével kell számolni.

3.2.1.2.2 Erdőgazdálkodás

Az erdei élőhelyek alapvetően három egységre oszthatóak. A jelölő élőhelyeket tartalmazó hazai fafajokkal borított területek (KE-2) esetében elsődleges cél a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokon alapuló erdőgazdálkodás bevezetése, az álló és fekvő holtfa mennyiségének növelése a jelölő bogárfajok érdekében, valamint az idegenhonos fafajok visszaszorítása. Hasonló a cél a hazai fafajokkal borított jellegtelen területek (KE-3), esetében is azzal a különbséggel, hogy ezeket vissza kell alakítani az előző kezelési egységgé. A tájidegen fafajokkal borított területek (KE-4) esetében állapotuktól függetlenül fafajcsere volna a legkedvezőbb természetvédelmi szempontból.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Hazai fafajokkal borított területek

A Natura 2000 terület legnagyobb része ebbe a kezelési egységbe tartozik. A területet szinte összefüggő, hazai fafajokkal borított erdőrészek foglalják el. A kezelési egységhez tartozó terület összesen 934,66 ha, mely a Natura 2000 terület 71,57%-a.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- J5 - Égerligetek
- K2 - Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek,
- K5 - Bükkösök,
- L2a - Cseres-kocsánytalan tölgyesek,
- P1 - Óshonos fajú fiatalosok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- *91E0 - *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91K0 - Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (Aremonio-Fagion),
- 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*),
- 91M0 - Pannon cseres-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- Szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- Kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)
- Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat kell alkalmazni. Mint a legtöbb élőhelyen itt is megfigyelhető az inváziós fajok [pl. mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)] betelepülése, melyeket lehetőleg még sarj korukban el kell távolítani. A fehér akác és a mirigyes bálványfa esetében leg-hatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket kell választani, amelyek hosszú távon orvosol-ják a problémát. A 8 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű egyedek esetében a vegyszeres injektálás, majd a fa pusztulása után annak eltávolítása alkalmazható. A kisebb fák esetében pedig a vegyszeres lekenést kell alkalmazni. Gyökér- vagy tuskósarjak megjelenése esetén a sarjakat rendszeresen el kell távolítani.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javasla-tok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013.
Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználatok során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában. Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélőhelyek kijelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészekkel érintkeznek, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódhatnak, és egy nagyobb, életképesebb élőhely alakulhat ki.
E38	Óshonos fafajú állományok véghasználatok során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában. Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélőhelyek ki-

	jelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészekkel érintkeznek, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódhatnak, és egy nagyobb, életképebb élőhely alakulhat ki.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonzóási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. Megjegyzés: Alkalmazása az ismert denevérkolóniákkal érintett erdőrészletekben indokolt.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lág- és fászárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:
	• Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
	• Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember.
	• Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
	• Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
• Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).	
• Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.	
	• Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.

E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében.

Ezzel egyrészt megőrizhető a jelenlegi kedvező természetességi állapot, ugyanakkor a gazdasági előnyök (talaj termőképességének fenntartása, faanyagtermelés folyamatos biztosítása) mellett a közjóléti funkció (pl. az ember testi-lelki felüdülése) is fenntartható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység jellemző erdőtípusa a 91M0 pannon cseres tölgyesek, illetve a domborzat függvényében az üdébb termőhelyekre jellemző 91L0 illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) és 91K0 illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (Aremonio-Fagion), illetve kisebb kiterjedésben a 91E0 enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*). A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő, változatos erdei élőhelyek és az ott előforduló védett, fokozottan védett növény- és állatfajok megőrzése érdekében kerültek meghatározásra. A kezelési egység területén többségében értékes, természetközeli fajkészletű és jó természetességi állapotú erdőállományok találhatóak, melyek kíméletes használata esetén a közösségi jelentőségű élőhelyek, valamint a védett, fokozottan védett fajok fennmaradása biztosított. A gazdasági hasznosítás során kíméletes, az élőhely talajára, lágyszárú növényzetére és állatvilágára a lehetőség szerinti legkisebb károsító hatást kifejtő módszereket kell alkalmazni, illetve a gazdálkodás térbeli és időbeli rendjének meghatározása során az élőhely értékeire, azok fenntartására figyelemmel kell lenni. A felújítógátások során szükséges a megfelelő méretű mikroélőhelyek háborítatlan visszahagyása, hogy ezekből az élőhely a teljes területen helyre tudjon állni a fiatal erdő növekedése során, fajkészlete ezekből visszatelepülhessen. A területen élő védett, fokozottan védett illetve közösségi jelentőségű állatfajok fennmaradása érdekében szükséges a megfelelő mennyiségű odvas illetve holt fa visszahagyása [pl.: nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)].

A kezelési egységben a kisebb területfoltokon jelenlévő fehér akác és mirigyes bálványfa továbbterjedését javasoljuk megakadályozni.

A jelenlegi gazdálkodásban tetten érhető gazdálkodói szándék, a döntően cseres állományok „fafajcseréje”, amely gyakran és túlnyomóan elegyetlen kocsánytalan tölgyeseket eredményez. Ez semmiképpen sem támogatható, mert a tapasztalatok alapján ezek az elegyetlen kocsánytalan tölgyesek fajszegények, diverzitásuk és természetességük jelentősen elmarad az elegyes állományokétól.

A nagyvadállomány megfelelő szintjének tartása illetve beállítása fontos tényezője a közösségi jelentőségű élőhelyek hosszú távú fenntartásának, ezért szerepel a javaslatok között az erre vonatkozó is.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Hazai fafajokkal borított jellegtelen területek

A területen elszórtan helyezkedik el ez a kezelési egység, nagyobb arányban a Natura 2000 terület kelet ágában. Ide tartoznak azok a hazai fafajokkal borított területek, melyek a jelenlevő idegenhonos és/vagy inváziós fafajok jelenléte miatt nem mutatják a hazai fafajok alkotta erdőállományok jellegzetességét. Összességében 160,87 ha kiterjedésű, a Natura 2000 terület 12,54%-át foglalja el.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P8 – Vágásterületek,
- RB – Őshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők,
- RC – Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők,
- RDb - Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- Nyugati pizsedenevér (*Barbastella barbastellus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat kell alkalmazni. A vágásterületeket mihamarabb erdősíteni kell őshonos lombos fafajokkal. A megfigyelhető inváziós fajokat [pl. mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), zöld juhar (*Acer negundo*)] lehetőleg még sarj korukban el kell távolítani. A fehér akác, a zöld juhar és a mirigyes bálványfa esetében leghatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket kell választani, amelyek hosszú távon orvosolják a problémát. A 8 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű egyedek esetében a vegyszeres injektálás, majd a fa pusztulása után annak eltávolítása alkalmazható. A kisebb fák esetében pedig a vegyszeres lekenést kell alkalmazni. Gyökér- vagy tuskósarjak megjelenése esetén a sarjakat rendszeresen el kell távolítani.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013.
Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása, térbeli vagy teljes korlátozás elrendelése.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását,

	fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:
	• Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
	• Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember.
	• Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskócseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
	• Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
	• Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
	• Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
	• Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységben külön élőhelyrekonstrukció nem szükséges.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az elsődleges cél, hogy erre a kezelési egységre is jellemző legyen az őshonos fafajokkal borított területeken megtalálható fafaj és cserje összetétel. Ennek érdekében minden olyan fafajt el kell távolítani, mely nem jellemző a területre. A vágásterület újbóli beerdősítése már csak e szempont figyelembe vételével történhet.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Tájidegen fafajokkal borított területek

A terület 14,7 %-át (összesen 157,87 hektárt) teszik ki a részben akáccal, részben fenyvesekkel, illetve nem őshonos fafajokkal borított élőhelyek. E területek elszórta található meg a Natura 2000 területen, jellemzően a területhatárhoz közel, illetve az utak mentén.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- S1 – Ültetett akácok
- S3 – Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők
- S4 – Erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- A kezelési egység nem érint közösségi jelentőségű fajt.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az idegenhonos fafokból álló erdők esetében azok gyertyános-kocsánytalan tölgyesekké vagy cseres-kocsánytalan tölgyesekké alakítása volna kívánatos. Ez a fenyők esetében történhet fokozatos átalakítással, melynek során mind az előhasználatok alkalmával, mind a felújításoknál az őshonos fafajokat részesítik előnyben. Az agresszívan terjedő akác esetében élőhelyrekonstrukció keretében végzett a teljes fafajcsere lehet a megoldás.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E18	A ritka fajhoz tartozó, odvas, böhöncös, idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.

E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazható.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban célállományként és elegyfaként sem alkalmazható.
E70	<p>Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata során a következő előírásokat kell érvényesíteni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni. • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélykiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területnek 11,70%-át borítják tájidegen fafajok, elsősorban akácok és erdei- valamint fekete fenyvesek. E területek gyertyános-kocsánytalan tölgyesekké vagy cseres-kocsánytalan tölgyesekké alakításával növelhető lenne a jelölő élőhely kiterjedése, így a hozzákapcsolódó xilofág rovarok, valamint a denevérek állománya is. Az akác esetében a fafajcserével mérséklődne a környező élőhelyek akáccal történő fertőződésének veszélye is, így javulna a természetes erdő- és gyeptársulások állapota

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az akácot 90-100%-ban tartalmazó erdők átalakítására a leghatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket kell választani, amelyek hosszú távon orvosolják a problémát. A 8 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű egyedek esetében a vegyszeres injektálás, majd a fa pusztulása után annak eltávolítása alkalmazható. A kisebb fák esetében pedig a vegyszeres lekenést kell alkalmazni. Ezt követően a vágásterületet a termőhelynek megfelelő jelölő élőhelyre jellemző fa- és cserjefajokkal kell felújítani. A fenyvesek átalakítására alkalmas azok fokozatos lecserélése is.

3.2.1.2.3 Vadgazdálkodás

A túltartott nagyvadállomány hatására az erdő gyepszintje jellegtelenedik, illetve az erdőt körülvevő élőhelyeken jelentős károk keletkeznek. Az erdők természetes felújítása vadvédelmi kerítés nélkül lehetetlen.

Kód	Kezelés leírása
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

3.2.1.2.4 Vízgazdálkodás

A tervezési területen nem található vízgazdálkodással érintett kezelési egység

3.2.2 Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Idegenhonos és nem tájthonos erdők átalakítása

Háttér és célkitűzések

A Vityai-erdő Natura 2000 terület közel 11,70%-át borítják tájidegen fafajokból (elsősorban akác, erdei- és feketefenyő) álló erdők. Ezek a gyertyános-kocsánytalan tölgyes, illetve a cseres-kocsánytalan tölgyes jelölő élőhely területét csökkentik. A tájidegen fafajok őshonos fafajokra történő cseréje egyrészt növelheti a jelölő élőhely arányát, másrészt számos jelölő gerinces (pl. denevérfajok) és gerinctelen állatfaj (pl. szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)) számára biztosítana élőhelyet. A projekt célja tehát a Natura 2000 terület állapotának javítása, illetve a jelölő gyertyános- / cseres-kocsánytalan tölgyes részarányának növelése.

Érintett jelölő élőhely

Gyertyános-kocsánytalan tölgyes (KE-3)

Cseres-kocsánytalan tölgyes (KE-3)

Alkalmazott módszerek

Az akácot 90-100%-ban tartalmazó erdők átalakítására a leghatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket kell választani, amelyek hosszú távon orvosolják a problémát. A 8 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű egyedek esetében a vegyszeres injektálás, majd a fa pusztulása után annak eltávolítása alkalmazható. A kisebb fák esetében pedig a vegyszeres lekenést kell alkalmazni. Ezt követően a vágásterületet a területre jellemző fa- és cserjefajokkal kell betelepíteni. A fenyők esetében a kitermelést majd a tuskózást követően fokozott figyelmet kell fordítani az inváziós lágyszárúak terjedésének megakadályozására, elsősorban kaszálással.

Résztevők

tulajdonos (állami erdészeti társaságok)

Tervezett költségvetés és forrás

Jelenleg nincs rendelkezésre álló forrás.

3.2.3 Fajvédelmi intézkedések

A nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*) a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), és a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) állományainak védelmét a vegyes korú erdőrészek fenntartása, tarvágások mellőzése, idős faegyedek kímélete, sérült és kidőlt fák helyszínen hagyása biztosíthatja.

A terület szempontjából jelentős és kiemelhető a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) védelme.

Rejtett életmódú faj. Nyári szálláshelyeit elsősorban a fák kéregelválásai alatt, valamint természetes és esetenként mesterséges faodvakban, épületekben (pl. faburkolatok alatt) találjuk. Téli szálláshelyeit részben barlangok és bányavágatok bejárati szakaszai jelentik, de hidegtűrő faj lévén leginkább faodvakban és elváló kéreg alatt telel át.

Mint elsősorban odúlakó faj, a nyugati piszedenevér állományait leginkább véghasználat jellegű fakitermelések, valamint az egészségügyi gyérítések veszélyeztetik. Mindezek közvetlen hatással vannak a korhadó és a holtfák előfordulására és mennyiségére, jelentősen csökkentve a főként kéregrepedések alatt élő denevérek szálláshelyeit. A faj jellemzően kisebb facsoportot választ nappali pihenőhelyéül, ezért nem elegendő egy-egy elváló kérgű fa meghagyása a területen, hanem lehetőség szerint törekedni kell arra, hogy ilyen fákból több kisebb csoport maradjon meg.

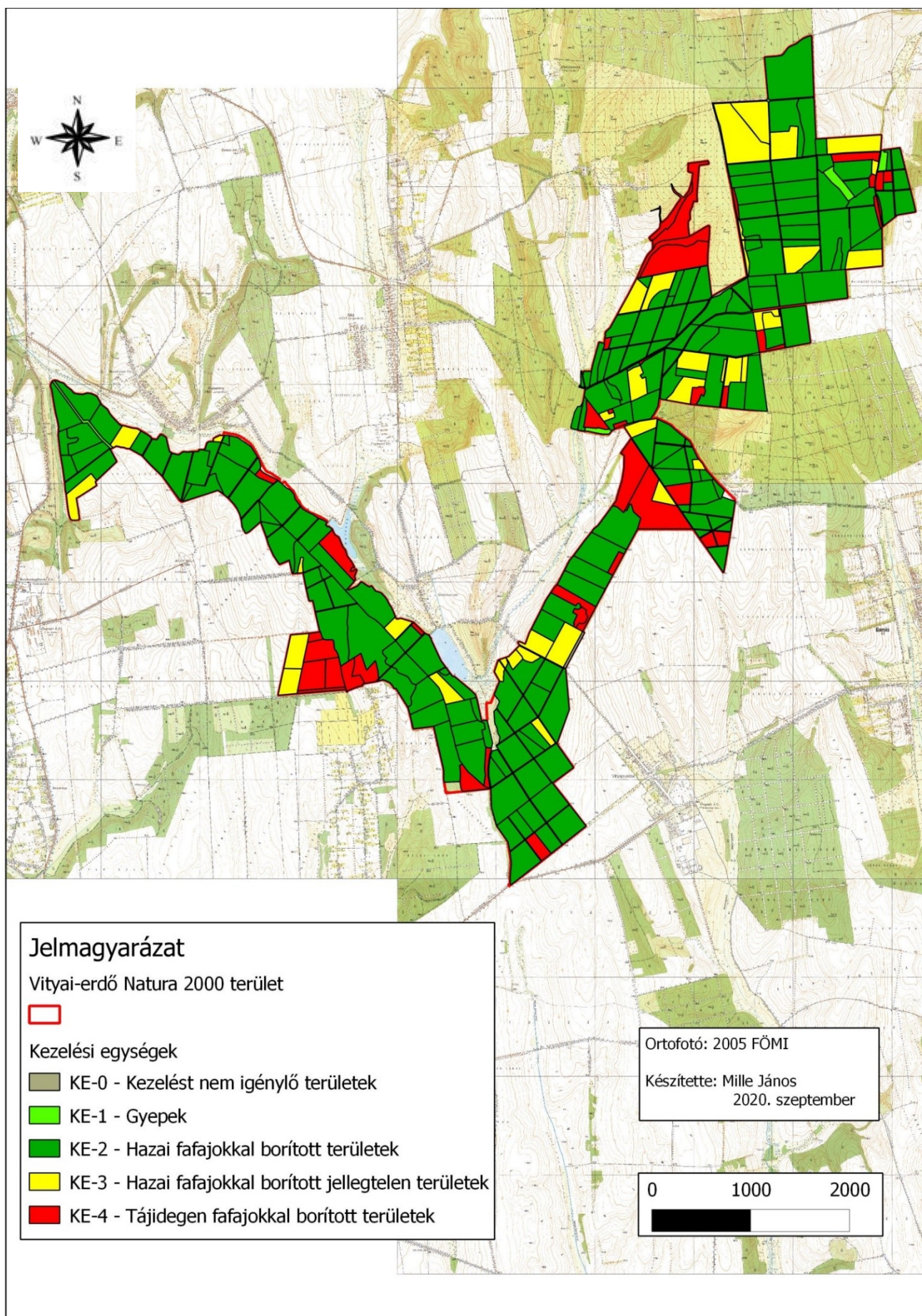
Az élőhelyein előforduló inváziós fafajok, mint például a zöld juhar (*Acer negundo*) sok esetben átalakítják az élőhelyek architektúráját, leárnyékolják az őshonos fafajok újulatát, másrészt allelopátiás vegyületeikkel gátolhatják is a honos fafajok kicsírázását. Nehezen odvasodnak, valamint az odúkészítő harkályok is elkerülik az említett fafajokat, így a faj, mint másodlagos odúlakó kevesebb alkalmas mikroélőhelyet talál ezekben az állományokban. Azokban az erdőrészekben, ahonnan előkerült a faj az idegenhonos fafajokat mielőbb el kell távolítani.

3.2.4 Kutatás, monitorozás

A 2012-2017 között futott Svájci-Magyar Együttműködési Program, Közösségi jelentőségű, illetve védett és fokozottan védett állatfajok felmérése és monitoring módszertan kidolgozása Vas, Zala és Somogy megye Natura 2000 területein megnevezésű projektben (projekt azonosítója: SH/4/12) elkészült a Natura 2000 jelölő állatfajok felmérési és monitoring módszereinek kidolgozása. Maga a projekt a fajok jelenlét/hiányát vizsgálta, állománynagyságot, -dinamikát nem. A Natura 2000 jelölőfajok állományainak nyomonkövetése e módszerek alapján tervezett.

A területet érintő, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében zajló kutatásokat továbbra is folytatni kell. A jelen munka elkészítéséhez elvégzett élőhelyterképezést és széles körű zoológiai, s botanikai felméréseket a fenntartási terv felülvizsgálatai előtt célszerű újra elvégezni. A jelölő fajok és élőhelyek tekintetében minimálisan hatévente (a közösségi jelentőségű fajokról és élőhelyekről az Európai Unió felé benyújtandó jelentések periódusainak megfelelően) el kell végezni az állományok és területek felmérését.

3.2.5 Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelési egységek (térkép)

3.2.6 A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek

Település	Hrsz	Kezelési egység
Kisberény	051/d	KE-1, KE-2
Kisberény	051/f	KE-1, KE-2, KE-3
Kisberény	051/g	KE-2
Kisberény	051/h	KE-2
Kisberény	051/j	KE-1
Kisberény	051/k	KE-2, KE-3
Kisberény	051/l	KE-1
Kisberény	051/m	KE-2
Kisberény	051/n	KE-2
Kisberény	051/p	KE-2
Kisberény	051/q	KE-2
Kisberény	046/1	KE-3
Kisberény	054/10	KE-3
Kisberény	051/a	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Kisberény	051/b	KE-1, KE-2
Kisberény	051/c	KE-1, KE-2, KE-3
Gamás	0316	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Gamás	0317	KE-0
Gamás	0318/1	KE-0
Gamás	0318/3	KE-0
Gamás	0318/4a	KE-2
Gamás	0318/4b	KE-2, KE-3
Gamás	0318/4c	KE-2, KE-3, KE-4
Gamás	0318/4d	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Gamás	0318/4f	KE-2
Gamás	0318/4g	KE-2
Gamás	0318/5	KE-0
Gamás	0319	KE-0
Gamás	0320/a	KE-2
Gamás	0293/1	KE-0
Gamás	0320/b	KE-0
Gamás	0320/c	KE-2
Gamás	0321	KE-2, KE-3
Gamás	0325	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Somogyvár	0113/48b	KE-1, KE-2
Somogyvár	053	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Somogyvár	0305/a	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Somogyvár	0305/b	KE-2
Somogyvár	0306/a	KE-2, KE-4
Somogyvár	0306/b	KE-4
Somogyvár	0306/c	KE-3, KE-4
Somogyvár	0311	KE-1, KE-2, KE-3
Somogyvár	0112	KE-2
Somogyvár	0337	KE-1, KE-2, KE-4
Hács	062	KE-2
Hács	063	KE-2

Hács	0203/1a	KE-2, KE-3, KE-4
Hács	0203/1b	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Hács	0203/1c	KE-2, KE-4
Hács	0203/1d	KE-1
Hács	0203/1f	KE-4
Hács	0203/1g	KE-4
Hács	0203/1h	KE-4
Hács	0203/2	KE-0
Hács	0209/a	KE-1, KE-2, KE-4
Hács	0209/b	KE-4
Hács	0209/c	KE-1
Hács	053	KE-2, KE-3, KE-4
Hács	060	KE-2, KE-3, KE-4
Hács	061	KE-2
Somogytúr	019/1g	KE-1, KE-2, KE-3
Somogytúr	019/1h	KE-1, KE-2, KE-3
Somogytúr	017/a	KE-1
Somogytúr	019/1j	KE-1, KE-2, KE-3
Somogytúr	017/b	KE-1, KE-2, KE-4
Somogytúr	019/2	KE-0
Somogytúr	018	KE-3
Somogytúr	019/1a	KE-1, KE-2
Somogytúr	019/1b	KE-1, KE-2
Somogytúr	021	KE-0
Somogytúr	019/1c	KE-2, KE-3, KE-4
Somogytúr	019/1d	KE-1, KE-2
Somogytúr	019/1f	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4

3.2.7 A tervezési terület erdőrészeit érintő kezelési egységek

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Gamás	1/A	KE-2
Gamás	1/B	KE-2
Gamás	1/C	KE-2
Gamás	1/D	KE-3
Gamás	1/E	KE-2
Gamás	1/F	KE-3
Gamás	1/F	KE-4
Gamás	1/G	KE-4
Gamás	1/H	KE-2
Gamás	1/I	KE-2
Gamás	1/J	KE-2
Gamás	1/J	KE-4
Gamás	1/NY	KE-1
Gamás	1/ÚT	KE-0
Gamás	2/A	KE-2
Gamás	2/B	KE-2
Gamás	2/B	KE-3
Gamás	2/D	KE-2
Gamás	2/E	KE-3
Gamás	2/F	KE-4
Gamás	2/H	KE-2
Gamás	2/L	KE-3
Gamás	2/NY 1	KE-1
Gamás	2/NY 2	KE-1
Gamás	3/A	KE-2
Gamás	3/B	KE-2
Gamás	3/C	KE-2
Gamás	3/D	KE-2
Gamás	3/D	KE-3
Gamás	3/E	KE-2
Gamás	3/F	KE-2
Gamás	3/G	KE-2
Gamás	3/H	KE-2
Gamás	3/I	KE-4
Gamás	3/I	KE-3
Gamás	3/J	KE-2
Gamás	3/NY	KE-1
Gamás	3/ÚT 1	KE-0
Gamás	3/ÚT 2	KE-0
Gamás	4/A	KE-2
Gamás	4/B	KE-2
Gamás	4/C	KE-3
Gamás	4/C	KE-2
Gamás	4/D	KE-2
Gamás	7/A	KE-3

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Gamás	7/A	KE-3
Gamás	7/B	KE-2
Gamás	7/J	KE-4
Gamás	7/J	KE-2
Gamás	7/NY 3	KE-1
Hács	10/A	KE-3
Hács	10/A	KE-2
Hács	10/B	KE-2
Hács	10/C	KE-2
Hács	10/D	KE-2
Hács	10/E	KE-2
Hács	10/F	KE-2
Hács	10/G	KE-4
Hács	10/H	KE-2
Hács	10/NY 1	KE-1
Hács	10/NY 2	KE-1
Hács	3/A	KE-4
Hács	3/B	KE-4
Hács	3/B	KE-4
Hács	3/C	KE-4
Hács	3/D 1	KE-3
Hács	3/D 2	KE-2
Hács	3/E	KE-2
Hács	3/F	KE-2
Hács	3/G 1	KE-2
Hács	3/G 1	KE-4
Hács	3/G 2	KE-2
Hács	3/H	KE-2
Hács	3/I	KE-2
Hács	3/J	KE-4
Hács	3/K	KE-3
Hács	3/K	KE-2
Hács	3/L	KE-2
Hács	3/L	KE-2
Hács	3/M	KE-2
Hács	3/M	KE-2
Hács	3/N	KE-2
Hács	3/NY	KE-1
Hács	3/NY	KE-1
Hács	3/O	KE-2
Hács	3/P	KE-2
Hács	3/Q	KE-2
Hács	3/ÚT	KE-0
Hács	5/J	KE-4
Hács	5/O	KE-2
Hács	5/VF	KE-1
Hács	8/B	KE-2
Hács	8/NY 1	KE-1

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Hács	8/NY 2	KE-1
Hács	9/A	KE-2
Hács	9/B	KE-2
Hács	9/B	KE-4
Hács	9/C	KE-2
Hács	9/D	KE-3
Hács	9/NY 1	KE-1
Hács	9/NY 2	KE-1
Kisberény	1/A	KE-2
Kisberény	1/B	KE-2
Kisberény	1/C	KE-2
Kisberény	1/D	KE-2
Kisberény	1/E	KE-2
Kisberény	1/F	KE-2
Kisberény	1/G	KE-3
Kisberény	1/H	KE-2
Kisberény	1/I	KE-2
Kisberény	1/J	KE-3
Kisberény	1/NY 1	KE-1
Kisberény	1/NY 2	KE-1
Kisberény	2/A	KE-2
Kisberény	2/B	KE-2
Kisberény	2/C	KE-2
Kisberény	2/D	KE-2
Kisberény	2/E	KE-2
Kisberény	2/F	KE-2
Kisberény	2/G	KE-2
Kisberény	2/H	KE-4
Kisberény	2/I	KE-2
Kisberény	2/J	KE-2
Kisberény	2/K	KE-3
Kisberény	2/L	KE-2
Kisberény	2/M	KE-2
Kisberény	2/NY 1	KE-1
Kisberény	2/NY 2	KE-1
Kisberény	2/NY 3	KE-1
Kisberény	2/NY 4	KE-1
Kisberény	2/NY 5	KE-1
Somogytúr	28/D	KE-2
Somogytúr	29/A	KE-3
Somogytúr	29/B	KE-3
Somogytúr	29/B	KE-2
Somogytúr	29/C	KE-2
Somogytúr	29/D	KE-3
Somogytúr	29/NY	KE-1
Somogytúr	29/ÚT	KE-0
Somogytúr	30/A	KE-4
Somogytúr	30/B 1	KE-2

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Somogytúr	30/B 2	KE-2
Somogytúr	30/C	KE-2
Somogytúr	30/D	KE-2
Somogytúr	30/E	KE-2
Somogytúr	30/F	KE-2
Somogytúr	30/G	KE-2
Somogytúr	30/NY	KE-1
Somogytúr	30/NY	KE-1
Somogytúr	30/ÚT	KE-0
Somogytúr	31/B	KE-2
Somogytúr	31/C	KE-3
Somogytúr	31/D	KE-2
Somogytúr	31/D	KE-4
Somogytúr	31/D	KE-2
Somogytúr	31/E	KE-4
Somogytúr	31/F	KE-2
Somogytúr	31/G	KE-2
Somogytúr	31/H	KE-2
Somogytúr	31/I	KE-3
Somogytúr	31/NY 1	KE-1
Somogytúr	31/NY 2	KE-1
Somogytúr	31/VF	KE-1
Somogytúr	32/A	KE-2
Somogytúr	32/B	KE-2
Somogytúr	32/C	KE-4
Somogytúr	32/C	KE-2
Somogytúr	32/C	KE-2
Somogytúr	32/C	KE-4
Somogytúr	32/E	KE-4
Somogytúr	32/NY	KE-1
Somogytúr	32/TI	KE-1
Somogytúr	33/A	KE-2
Somogytúr	33/B	KE-2
Somogytúr	33/C	KE-2
Somogytúr	33/NY	KE-1
Somogytúr	34/A	KE-3
Somogytúr	34/B	KE-2
Somogytúr	34/C	KE-2
Somogytúr	34/D	KE-3
Somogytúr	34/D	KE-2
Somogytúr	34/E	KE-2
Somogytúr	34/E	KE-2
Somogytúr	34/F	KE-2
Somogytúr	34/NY	KE-1
Somogytúr	34/ÚT	KE-0
Somogyvár	1/A	KE-2
Somogyvár	1/B	KE-2
Somogyvár	1/C	KE-2

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Somogyvár	1/D	KE-3
Somogyvár	1/E	KE-2
Somogyvár	1/F	KE-2
Somogyvár	1/NY 1	KE-1
Somogyvár	1/NY 2	KE-1
Somogyvár	1/NY 3	KE-1
Somogyvár	2/B	KE-3
Somogyvár	2/C	KE-4
Somogyvár	2/D	KE-4
Somogyvár	2/E	KE-4
Somogyvár	2/F	KE-2
Somogyvár	2/G	KE-2
Somogyvár	2/H	KE-4
Somogyvár	2/I	KE-2
Somogyvár	2/J	KE-4
Somogyvár	2/K	KE-4
Somogyvár	2/L	KE-4
Somogyvár	2/M	KE-3
Somogyvár	2/N	KE-4
Somogyvár	2/NY 1	KE-1
Somogyvár	2/O	KE-2
Somogyvár	3/A	KE-2
Somogyvár	3/B	KE-2
Somogyvár	3/D	KE-4
Somogyvár	3/E	KE-2
Somogyvár	3/F	KE-2
Somogyvár	3/G	KE-2
Somogyvár	3/NY	KE-1
Somogyvár	35/A	KE-3
Somogyvár	35/B	KE-2
Somogyvár	35/C	KE-2
Somogyvár	35/C	KE-2
Somogyvár	35/C	KE-2
Somogyvár	35/D	KE-2
Somogyvár	35/E	KE-2
Somogyvár	35/E	KE-4
Somogyvár	35/F 1	KE-2
Somogyvár	35/F 1	KE-4
Somogyvár	35/F 1	KE-4
Somogyvár	35/F 1	KE-2
Somogyvár	35/F 1	KE-2
Somogyvár	35/F 2	KE-2
Somogyvár	35/G	KE-3
Somogyvár	35/G	KE-2
Somogyvár	35/G	KE-2
Somogyvár	35/H	KE-2
Somogyvár	35/H	KE-2
Somogyvár	35/H	KE-2

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Somogyvár	35/I	KE-2
Somogyvár	35/NY	KE-1
Somogyvár	36/A	KE-4
Somogyvár	36/A	KE-3
Somogyvár	36/B	KE-2
Somogyvár	36/C	KE-4
Somogyvár	36/D	KE-2
Somogyvár	36/E	KE-4
Somogyvár	36/NY	KE-1
Somogyvár	37/A	KE-2
Somogyvár	37/A	KE-2
Somogyvár	37/B	KE-4
Somogyvár	37/C	KE-3
Somogyvár	37/E	KE-2
Somogyvár	37/F	KE-4
Somogyvár	37/G	KE-3
Somogyvár	37/G	KE-2
Somogyvár	37/ÚT	KE-0
Somogyvár	38/A 1	KE-3
Somogyvár	38/A 2	KE-2
Somogyvár	38/B	KE-2
Somogyvár	38/B	KE-2
Somogyvár	38/C	KE-3
Somogyvár	38/D	KE-2
Somogyvár	38/F	KE-2
Somogyvár	38/G	KE-2
Somogyvár	38/H	KE-3
Somogyvár	38/NY	KE-1
Somogyvár	39/A	KE-2
Somogyvár	39/A	KE-2
Somogyvár	39/A	KE-2
Somogyvár	39/B	KE-2
Somogyvár	39/B	KE-3
Somogyvár	39/C	KE-2
Somogyvár	39/D	KE-2
Somogyvár	39/E	KE-2
Somogyvár	39/NY	KE-1
Somogyvár	40/A	KE-2
Somogyvár	40/A	KE-2
Somogyvár	40/B	KE-2
Somogyvár	40/C	KE-4
Somogyvár	40/D	KE-2
Somogyvár	40/E	KE-2
Somogyvár	40/NY	KE-1

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület a Vityai erdő (HUDD20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területen belül országos jelentőségű védett természeti terület, illetve pontszerűen megjelenő ex lege védett barlang, forrás, víznyelő nem található, így a területre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény általános élőhelyvédelmi, és a védett természeti értékekről szóló szabályai vonatkoznak.

A tervezési terület állami tulajdonban van, és a SEFAG Zrt. a vagyonkezelő. A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021-2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Erdőgazdálkodás

- VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása
- VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

- VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások
- VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- VP2-4.1.3.7-20 Csemetekertek gépbeszerzése

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Erdőgazdálkodás

A jelenlegi erdő-környezetvédelmi program kifizetések felhívás célterületeit a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírás-javaslatok képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás-javaslat sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelem kieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi EKV programokkal ellentétben nem tematikus előírás csoportok nagy előírás csoportjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül. A rendszer elindításához szükséges a kezelési egységek és az erdőrésztetek átfedésének egyeztetése. Amennyire lehetséges kívánatos az erdőrésztlet határokat a kezelési egységek határaihoz igazítani. Ahol ez nem lehetséges a kezelési egységeket állományrészekként kell elkülöníteni a részleten belül.

3.3.2. Pályázati források

Jelenleg nincs folyamatban levő pályázat.

3.3.3. Egyéb

A kezelési javaslatok megvalósításának egyéb eszközei nem szükségesek.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemek a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz kerültek kiválasztásra.

Az egyes elemek alkalmazása és megvalósításuk a fenntartási terv készültségi fázisaihoz igazodott, figyelembe véve a jogszabályban előírt, a tervek egyeztetésébe kötelezően bevonandók körét. Egy-egy kommunikációs cél megvalósulását többféle elem tette lehetővé.

A kommunikációs munka első lépése a postai levelek kiküldése volt az érintetteknek. A további kommunikáció alapját a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság honlapja képezte, amelyen elérhető volt minden fontos információ és tervanyag. A honlapon elérhetővé vált minden fontos információ és tervanyag. A kiküldött postai és elektronikus levelek, mind tartalmazták a honlap elérhetőségét.

A felhasznált kommunikációs elemek táblázatos formában kerülnek bemutatásra.

A tervezetthez képest a kommunikációs eszközöket jelentősen csökkenteni kellett a tervek készítés során. A kialakult pandémiás helyzetben, és az ezzel kapcsolatos jogszabályokban megjelenő korlátozások miatt, a személyes jelenlétet követelő eszközöket törölni kellett. Ezért a tervezési folyamat kommunikációja levelezésben és az online lehetőségek kihasználásával folyt.

Az alkalmazott kommunikációs eszközök a Vityai-erdő Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése során:

Kommunikációs eszközök és rövid jellemzésük	Érintett célcsoportok	Kommunikációs eszköz funkciói						Igazoló dokumentum
		A Natura 2000 hálózat bemutatása	A tervezési folyamat bemutatása	Információk egyeztetése, kérése	Fenntartási terv véleményezése	Fejlesztési igények felmérése	Konkrét kérdések tisztázása	
<p>Honlap: Vityai erdő Natura 2000 terület honlapja</p> <p>Az egyeztetési tervanyagok közzétételének leghatékonyabb módja lehet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazd. és agrárk. tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek 	X	X	X	X	X	-	internetes elérhetőség, honlap címe
<p>Küldött postai levél, e-mail: Önkormányzatok, falugazdászok, agrárkamara, állami sz. e-mailes tájékoztatása, valamint az önkormányzatoktól kapott tulajdonosi adatok alapján a tulajdonosok nagy részének levélben történő értesítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazd. és agrárkam.tanács 	X	X	X	X	X	-	levélről másolat, kinyomtatott e-mail, kinyomtatott kérdőív

Kommunikációs eszközök és rövid jellemzésük	Érintett célcsoportok	Kommunikációs eszköz funkciói						Igazoló dokumentum
		A Natura 2000 hálózat bemutatása	A tervezési folyamat bemutatása	Információk egyeztetése, kérése	Fenntartási terv véleményezése	Fejlesztési igények felmérése	Konkrét kérdések tisztázása	
történik. A levél mellé minden esetben kitöltendő, visszaküldendő kérdőív kerül megküldésre.	adók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek							

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Területi illetékesség szerint kerültek összegyűjtésre a kommunikáció címzettjei. A kapott információk a megalapozó dokumentáció készítése során figyelembevételre kerültek, az érintettek helyismerete és a rendelkezésre álló adatok segítették a tervezést. További érintettek kerültek még megszólításra az első körben kiküldött levelek alapján a címzettektől beérkező javaslatok alapján.

Célcsoport	Szervezet/személy neve
Önkormányzat(ok)	Gamás Község önkormányzata
	Hács Község Önkormányzata
	Kisberény Község Önkormányzata
	Öreglak Község Önkormányzata
	Somogytúr Község Önkormányzata
	Somogyvár Község Önkormányzata
Civil szervezetek (helyi önkormányzat javaslata alapján is)	Dél-Balaton Természetvédelmi Egyesület
	MME Dél-Balaton Természetvédelmi Csoport
Tulajdonosok, gazdálkodók, vagonkezelők	
	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.
	Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Hatóságok, Hivatalok	Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal, Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály
	Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály
	Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
	SMKH KJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
	Somogy Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály
	SMKH KJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
	Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal - Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály - Erdészeti Osztály
	Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetés keretében az érintetteknek megküldtük a terv utolsó egyeztetési változatát. A

válaszadásra két hetes időintervallumot adtunk meg. a beérkezett válaszokat az alábbi táblázatban mutatjuk be.

A táblázat a terv szempontjából hangsúlyos véleményeket, és azok beépítésének módját tartalmazza

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
Gamás Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Somogyvár Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Öreglak Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	...kérjük a 3. fejezetben álló és folyóvizeket tartalmazó kezelési egységek megléte esetén annak feltüntetését, hogy a Dél- dunántúli Vízügyi Igazgatóság alapfeladatának megfelelően a szükséges fenntartási munkákat az általa vagy kezelt területeken elvégzi.	Nem releváns ebben a tervben.
Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály	A kormányhivatalnak a tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kíván élni.	

A megkeresésekre egyéb válasz nem érkezett.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD20047 Vityai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20047 Vityai-erdő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
Helyettes Államtitkár

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „20.”

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD20047 Vityai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20047 Vityai-erdő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „20.”